

Nr 283.

Av herrar **Jönsson** i Rosshol och **Edberg**, *angående skadestånd och livränta till arbetaren A. Paulsson, i anledning av honom genom olycksfall åsamkad kroppsskada.*

Härmed tillåta sig undertecknade att underställa riksdagens prövning fråga angående givande av skadestånd och livränta till 22-årige arbetaren Anton Paulsson i Föllinge.

Som av bilagda avskrift av rättshandlingar framgår hade ett stridsvagnskompani den 18 april 1943 uppehållit sig intill allmänna vägen i Föllinge, varvid, efter det anbefalld översyn av stridsvagnarna beordrats, utbyte av en pannbult samt inslagning av bultar försiggått samtidigt som Anton Paulsson kom gående på vägen och träffades i ena ögat av en från bultarna lossnad metallflisa med påföljd att han förlorat synen på ögat.

Skadeståndstalan väcktes mot kronan, och Lits och Rödöns tingslags häradsrätt förklarade kronan skyldig utge ersättning för lyte och stadigvarande men samt för sveda och värk. Dessutom utdömde häradsrätten livränta till den skadade. Häradsrättens utslag fastställdes sedan i huvudsak av Svea hovrätt. Målet fullföljdes sedan till högsta domstolen och denna upphävde underrätternas utslag samt ogillade talan om skadestånd. Högsta domstolen fann, att skadan icke uppstått *vid trafik* med stridsvagnen och att fördenskull lagen angående ansvarighet för skada till följd av automobiltrafik icke kunde tillämpas. Högsta domstolen fann det vidare icke bevisat, att vållande till skadan kunde läggas befalet till last och att inte heller några andra förhållanden anförts som kunde medföra skadeståndsskyldighet för kronan.

Vi ifrågasätta ingalunda den formella eller juridiska riktigheten av högsta domstolens dom i ärendet, enär den nuvarande lagen angående skadestånd tydligen ej ger utrymme för ett bifall till underrätternas förenämnda ställningstagande. Men det synes vara ostridigt att Paulsson kommit till skada genom att ett militärt förband igångsatt en vagnsreparation intill allmän väg, att vägen inte var spärrad för trafik eller att varning i någon form delgivits vägtrafikanterna till skydd mot sådan olycka, som här relaterats.

Även om man har anledning förvänta att på grund av föregående års riksdagsskrivelse den nu gällande lagen om skadeståndsrätt skall bli föremål för en välbehövlig revision och att en till den allmänna rättsuppfattningen ansluten dom i ett fall som detta skall bli möjlig verkställa, så kan den nu skadelidande Paulsson därigenom ej kompenseras för det lidande och den skada han utan egen förskyllan åsamkats.

Paulsson blir genom sin enögdhet utestängd från en hel del yrken och blir förutom de konstanta besvärigheter en dylik defekt orsakar, i hela sitt liv handikappad i ekonomiskt avseende.

Då Paulssons fader jämväl saknar ekonomiska resurser att ge sonen ett nämnvärt ekonomiskt stöd, bli förevarande ekonomiska och andra besvärigheter desto tyngre för Paulsson.

Vi anse därför att Paulsson bör erhålla en ekonomisk gottgörelse av allmänna medel för uppkommen skada i huvudsaklig överensstämmelse med Svea hovrätts dom och hemställa,

att riksdagen måtte besluta giva Anton Paulsson
dels en ersättning för uppkommet lyte och stadigvarande
men samt för med läkarvård uppkomna kostnader och mis-
tad arbetsinkomst om tillhopa 4 000 kr.,
dels en livränta med 500 kr. per år fr. o. m. den 14 sep-
tember 1943.

Stockholm den 23 januari 1947.

Nils Jönsson
i Rosshol.

P. J. Edberg.

Bilaga.

Kungl. Maj:ts och rikets Svea hovrätts dom i ett från Lits och Rödöns tingslags Häradsrätt efter vad fullföljt mål mellan disponenten Paul Paulsson i Föllinge i egenskap av förmyndare för sin underårige son Anton Paulsson ävensom den sistnämnde, å ena, samt Kungl. Maj:t och Kronan, å andra sidan, i Kungl. Hovrätten ömsom kärande och svarande, angående ersättningsanspråk; given och utfärdad i Stockholm den 11 maj 1945.

Av handlingarna i målet inhämtas:

Paul Paulsson har efter stämning, som delgivits Kronan den 6 juni 1944, vid Häradsrätten anført: Då första stridsvagnskompaniet den 18 juli 1943 uppehållit sig å allmänna vägen genom Föllinge samhälle hade, sedan översyn av banden på stridsvagnarna anbefallts, å en av vagnarna verkstälts utbyte av en handbult ävensom inslagning av bultar, som glidit ur banden. Då Anton Paulsson, född den 3 december 1924, under det arbetet med inslagningen av en bult pågått, passerat på vägen förbi stridsvagnen och på ett avstånd av omkring tio meter från denna, hade en metallflisa lossnat och träffat Anton Paulsson i ena ögat, med påföljd att han förlorat synen på detta. För den uppkomna skadan vore Kronan ersättningskyldig *dels* på grund av bestämmelserna i lagen den 30 juni 1916 angående ansvarighet för skada i följd av automobiltrafik, *dels* enär vederbörande befäl underlåtit att vidtaga betryggande skyddsåtgärder med hänsyn till den risk för olycksfall, som enligt vad erfarenheten tidigare givit vid handen föreläge vid arbete av ifrågavarande art, *och dels* emedan användning av stridsvagnar vore att hänföra till sådan farlig verksamhet, att Kronan oavsett vållande vore ansvarig för därav uppkommen skada. På grund av vad sålunda anförts yrkade Paul Paulsson i sin ovanberörda egenskap förpliktande för Kronan att utgiva ersättning för den Anton Paulsson åsamkade skadan med följande belopp, nämligen för läkarundersökning 3 kronor, för transport till lasarettet i Östersund 37 kronor, för tidsspillan och resa till Östersund för Paul Paulsson 17 kronor, för lasarettsvård 47 kronor 65 öre, för hemsera 5 kronor, för Anton Paulssons resa till Östersunds lasarett den 11 januari 1944 20 kronor, för ett läkarutlåtande 19 kronor, för lyte och stadigvarande men 5 000 kronor, för sveda och värk 400 kronor, för förlorad arbetsförtjänst under tiden från den 18 juli till den 13 september 1943 efter 10 kronor om dagen under envar av 49 söckendagar 490 kronor ävensom i årlig livränta 1 000 kronor, den sistnämnda beräknad efter en årlig inkomst av 5 000 kronor och 20 procent invaliditet. Paul Paulsson fordrade tillika ränta.

Häradsrätten, varest Paul Paulsson i sin förenämnda egenskap åtnjutit fri rättegång samt Kronan fordrat ersättning för rättegångskostnaderna har i dom den 21 november 1944 utlåtit sig: I målet är utrett att den 18 juli 1943 under arbete med inslagning av en handbult å en å allmänna landsvägen i Föllinge stående stridsvagn en metallflisa lossnat och träffat Anton Paulsson i ögat, då denne kommit ledande sin cykel på landsvägen omkring 10 meter från stridsvagnen, med påföljd att Anton Paulsson förlorat synen på ögat. Även om stridsvagn är att hänföra till motorfordon, finner Häradsrätten

emellertid ifrågavarande skada icke hava uppkommit i följd av trafik med stridsvagnen och kan vid sådant förhållande 1916 års lag om ansvar för skada i följd av automobiltrafik icke vara i förevarande fall tillämplig. Då emellertid med hänsyn till i målet upplysta förhållanden och särskilt till den omständigheten att redan tidigare vid flera tillfällen inträffat att under arbete av här ifrågavarande slag metallflisor kunnat lossna och orsaka personskador, finner Häradsrätten vederbörande militära befälhavare hava varit skyldig vidtaga särskilda skyddsåtgärder till förhindrande av att förbipasserande personer utsattes för olycksfall. Då detta underlåtitis finner Häradsrätten Kronan hava ådragit sig ersättningsskyldighet gentemot Anton Paulsson för den honom förorsakade skadan. Vad då Anton Paulssons olika ersättningsyrkanden beträffar, så har Kronan medgivit skäligheten i och för sig av följande yrkade belopp, nämligen för undersökning av läkare 3 kronor, för transport till lasarettet i Östersund 37 kronor, för tidsspillan och resa för Anton Paulssons fader in till Östersund 17 kronor, för lasarettsvård 47 kronor 65 öre, för hemresa 5 kronor, för Anton Paulssons resa till Östersunds lasarett den 11 januari 1944 20 kronor samt för ett läkarutlåtande 19 kronor. Anton Paulsson bör dessutom tillerkännas ersättning med följande av Häradsrätten såsom skäliga ansedda belopp, nämligen för lyte och stadigvarande men 5 000 kronor, för sveda och värk 300 kronor samt för förlorad arbetsförtjänst under tiden 18 juli—13 september 1943, då Anton Paulsson enligt ett i målet ingivet läkarintyg varit helt arbetsoförmögen, med 8 kronor om dagen eller sålunda för 49 arbetsdagar 392 kronor. Härjämte finner Häradsrätten Anton Paulsson böra tillerkännas särskild livränta med ett engångsbelopp av 2 000 kronor. På grund härav prövar Häradsrätten rättvist att på det sätt bifalla Paul Paulssons talan att Kronan förpliktas att genast emot kvitto till Paul Paulsson i hans egenskap av förmyndare för Anton Paulsson utgiva sjutusenåttahundrafyrtio kronor 65 öre jämte fem procent ränta därå från stämningdagen den 6 juni 1944 tills betalning sker. Statsverket skall självt vidkännas de kostnader, vilka på grund av den Paul Paulsson beviljade förmånen av fri rättegång blivit av allmänna medel i målet förskjutna.

I Häradsrättens dom hava Paul Paulsson, Anton Paulsson och Kronan sökt ändring, de båda sistnämnda under yrkande, att Anton Paulsson måtte tillerkännas årlig livränta med det vid Häradsrätten fordrade beloppet eller att, därest Kungl. Hovrätten ansåge engångsbelopp böra utgå, det av Häradsrätten utdömda beloppet måtte väsentligt höjas. Kronan har tillika fordrat gottgörelse för sina utgifter å målet i Kungl. Hovrätten.

Kungl. Hovrätten har tagit i övervägande vad handlingarna sålunda samt i övrigt innehålla.

Kungl. Hovrätten finner lika med Häradsrätten Kronan hava ådragit sig ersättningsskyldighet för ifrågavarande Anton Paulsson åsamkade kroppsskada;

och enär Anton Paulsson för lyte och stadigvarande men icke kan anses berättigad till ersättning med högre belopp än 2 500 kronor, samt Anton Paulsson tillkommande livränta, som med hänsyn till omständigheterna icke bör utgå med ett engångsbelopp, efter en uppskattad årsinkomst av 2 500 kronor och 20 procent invaliditet skäligen bör beräknas till 500 kronor om året,

alltså och på de av Häradsrätten beträffande övriga skadeståndsbelopp anförda skälen,

prövar Kungl. Hovrätten rättvist på det sätt ändra Häradsrättens dom i huvudsaken, att Kronan förpliktas att till Anton Paulsson eller hans laga målsman mot kvitto utgiva *dels* tretusentrehundrafyrtio kronor 65 öre, *dels* livränta med femhundra kronor om året från och med den 14 september 1943, att utgå kvartalsvis i efterskott och erläggas med förfallna belopp genast och i övrigt med etthundratjugofem kronor sista dagen i varje kvartal, och *dels* ränta efter fem procent om året å 3 705 kronor 93 öre från stämningdagen den 6 juni 1944 samt efter sex procent om året å 33 kronor 33 öre från den 30 juni 1944 och å därefter förfallande livräntebelopp från respektive förfallodagar, allt till dess betalning sker.

I fråga om rättegångskostnaderna finner Kungl. Hovrätten ej skäl att göra ändring i Häradsrättens dom.

På begäran av Paul Paulsson, som jämväl i Kungl. Hovrätten åtnjutit fri rättegång, tillerkännes hans i Kungl. Hovrätten anlitade biträde, advokaten Erik Schmeling i Östersund, ersättning av allmänna medel med etthundra kronor.

Kronan skall själv vidkännas sina utgifter å målet i Kungl. Hovrätten.

Talan mot Kungl. Hovrättens dom må av Paul Paulsson i hans förenämnda egenskap och av Kronan hos Kungl. Maj:t fullföljas genom revisionsansökning. Vilja Paul Paulsson och Kronan söka revision, åligger det dem att skriftligen hos Kungl. Hovrätten anmäla missnöje. Sådan anmälan skall ingivas eller med posten i betalt brev insändas till Kungl. Svea Hovrätt, Stockholm, och skall vara Kungl. Hovrätten tillhanda senast å trettionde dagen härefter, eller den 11 juni 1945, före tjänstetidens slut. Paul Paulsson och Kronan böra i anmälan tydligt angiva den dom, mot vilken talan föres ävensom uppgiva sin postadress. Vid missnöjesanmälan skall Paul Paulsson foga Konungens Befallningshavandes bevis om nedsättning av ej allenast fullföljdsavgift, etthundrafemtio kronor, utan ock enahanda belopp till säkerhet för den kostnadsersättning, som Kungl. Maj:t kan komma att tillerkänna motparten. Kan Paul Paulsson icke förete bevis om nedsättning av båda dessa belopp, skall han vid sin missnöjesanmälan foga sådant intyg om fattigdom, som i 30 kapitlet 22 § rättegångsbalken sägs. Att emot Kungl. Hovrättens dom fullfölja talan allenast beträffande rättegångskostnad är icke tillåtet.

På Kungl. Hovrättens vägnar:

BIRGER EKEBERG.

Allan Brusén.